

Tekninen lautakunta 23.03.2022 § 23

§ 23

Itä-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelma vuosille 2021–2031

Valmistelijat / lisätiedot:
Pelkonen Juha K

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Kaupunkitekniiikan johtaja Tanska Harri

Tekninen lautakunta hyväksyy Itä-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelman 2021–2031.

Käsittely

Esittelijä lisäsi kokouksessa aineistoon raportin liitteen 9 (Maisematyöluvan tarpeen arviointi).

Keskustelun kuluessa Marjaana Siivola ehdotti, että päätökseen lisättäisiin seuraavaa:

”Tekninen lautakunta toivoo, että kaupungin tuleva tiekartta luonnon monimuotoisuuden elpymiseksi ja kokonaisheikentämättömyydestä huomioidaan ohjelman voimassaoloaikana ja ohjelmaan tehdään uusimman tiedon mukaisia muutoksia tarvittaessa.”

Camilla Lindy ja Aulikki Pentikäinen ilmoittivat kannattavansa Siivolan ehdotusta.

Heikki Seppä ja Pauliina Ilkko-Ervasti ilmoittivat kannattavansa esittelijän ehdotusta.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi, että lautakunnan tulee äänestää asiasta. Puheenjohtaja ehdotti, että äänestys suoritetaan nimenhuutoäänestyksenä siten, että esittelijän ehdotusta kannattavat äänestävät ”jaa” ja Siivolan ehdotusta kannattavat äänestävät ”ei”. Puheenjohtajan ehdotus äänestysmenettelyksi hyväksyttiin yksimielisesti.

Äänestyksessä esittelijän ehdotusta kannattivat Simo Grönroos, Heidi Hanhela, Hannu Heikkinen, Pauliina Ilkko-Ervasti, Ulla Palomäki, Heikki Seppä, Fred Granberg ja Tommi Halkosaari, yhteensä kahdeksan ääntä. Siivolan ehdotusta puolestaan kannattivat Aulikki Pentikäinen, Riikka Ahonvala, Camilla Lindy, Janne Hirvasvuopio ja Marjaana Siivola, yhteensä viisi ääntä.

Puheenjohtaja totesi lautakunnan hyväksyneen esittelijän ehdotuksen.

Päätös

Tekninen lautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen.

Selostus

Luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmat ovat alueittain laadittuja Espoon kaupungin luonnonmukaisten viheralueiden hoidon suunnitelmia. Itä-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelma 2021–2031 koskee Espoon kaupungin omistamia metsiä ja niittyjä Vanhankartanon, Järvenperän, Karvasmäen, Laaksolahden, Lippajärven, Viherlaakson, Karakallion, Lintuvaaran, Kilon ja Leppävaaran kaupunginosien muodostamalla Itä-Espoon suunnitelma-alueella. Suunniteltavien alueiden kokonaispinta-ala on noin 840 hehtaaria. Suunnittelualueella olevia luonnonsuojelualueita ei ole sisällytetty luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmaan. Suunnitelmaa on valmisteltu kesäkuusta 2020 alkaen kaupunkitekniikan keskuksen luonnonhoitoyksikössä.

Suunnitelma pohjautuu laajaan tausta-aineistoon. Työssä on huomioitu suunnittelualueen luontoarvot, maisemakohteet, maankäyttö ja kulttuuriympäristöt. Kaupungin luonnonhoitoa suunniteltaessa tarkastellaan yhden metsikön tai niityn sijaan laajempia kokonaisuuksia, esim. ulkoilureitin vartta, järven rantavyöhykettä tai uuden rakennettavan alueen tulevia viheralueita. Metsäkuvioiden rajaamisessa hyödynnetään luontaisia maaston muotoja, alueen kasviston ja puuston ominaispiirteitä sekä maaperän ominaisuuksien vaihtelua. Oikein ajoitetulla ja kasvupaikalle sopivalla hoidolla pyritään kasvattamaan metsiä mahdollisimman pitkäikäisiksi ja välttämään suuria maisemamuutoksia. Taajamametsien jatkuvuuden ja elinvoimaisuuden varmistamiseksi metsissä tulee olla tasapainoisesti myös taimikoita ja nuorta puustoa.

Perustan tämän suunnitelman tavoitteiksi muodostavat Espoon metsien ja niittyjen hoidon toimintamalli, sen yksityiskohtaiset työohjeet sekä metsiä koskeva lainsäädäntö.

Kaupungin eri toimialat (mm. ympäristökeskus, liikuntatoimi, kaupunkisuunnittelukeskus ja kaupunginmuseo) ovat mukana suunnitelmien valmistelussa laajan kaupungin sisäisen ohjausryhmien jäseninä. Kaupunkisuunnittelukeskuksen lupavalmistelija tekee uusiin suunnitelmiin luvanvaraisuuden arvioinnin kohteista, joiden metsänhoito tarvitsee maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen maisematyöluvan.

Luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelma on toteutettu vuorovaikutteisesti Itä-Espoon metsä ja viherympäristöjen käyttäjien, asukkaiden ja sidosryhmien kanssa. Vuorovaikutusprosessiin kuuluivat kyselyt asukkaille ja sidosryhmille, alueelta suunnitteluaihana saadun palautteen huomiointi, kaikille avoimet metsäkävelyt ja suunnitelmaluonnoksen kommentointimahdollisuus. Saatu palaute, kommentit ja alueittaiset hoitotoiveet on otettu huomioon suunnitelmaa viimeisteltäessä.

Yleisin kasvupaikkatyyppi suunnittelulla alueella on tuore mustikkatyyppin kangas, jota on 32 % suunnittelualueen pinta-alasta. Suunnittelualueella on paljon myös ravinteikkaampia kasvupaikkoja: lehtomaisia kankaita on 30 % ja lehtoja 25 % pinta-alasta. Näitä karumpia kasvupaikkoja, kuivahkoja ja kuivia kankaita oli yhteensä vain 14 % suunnittelualueen pinta-alasta, keskittyen kalliopohjaisiin korkeampiin maastonkohtiin. Puulajisuhteet jakaantuvat seuraavasti: kuusta alueen puustosta on noin 32 %, koivua noin 25 %, mäntyä 23 % ja näiden lisäksi pääasiassa muita lehtipuita on noin viidesosa koko suunnittelualueen puustosta. Puusto on ikärakenteeltaan varttunutta-vanhaa ja puustoltaan puhtaasti nuorten metsiköiden osuus on pieni. Taajamametsät ovat tyypillisesti erikäisrakenteisia eli samassa metsikössä kasvaa paljon eri-ikäisiä ja -

kokoisia puita. Suunnittelualueella on niittyjä ja muita avoimina tai puoliavoimina hoidettavia alueita noin 90 hehtaaria, erityisesti Karakallion vanhalla maatalousalueella.

Monimuotoisuudelle tärkeistä elinympäristöistä suunnitelmaan kartoitettiin metsä- ja luonnonsuojelulain elinympäristöjen ja luontotyyppien lisäksi METSO-luokitusten I ja II kriteerit täyttävät alueet sekä PEFC-metsäsertifioinnin arvokkaat elinympäristöt.

Suunnittelualueelle on ehdotettu erilaisia metsänhakkuita seuraavien kymmenen vuoden aikana toteutettaviksi yhteensä noin 447 hehtaarille suunnittelualueesta. Tästä erivoimakkuuksilla toteutettavia poimintahakkuita on ehdotettu yhteensä noin 410 hehtaarille. Poimintahakkuut ovat yksittäisten, kunnoiltaan heikentyneiden puiden poistoa turvallisuusperusteisesti ja voimakkuudeltaan vaihtelevia hakkuita, joiden tavoitteena on puuston uudistumisen mahdollistaminen kasvutilan ja valo-olosuhteiden parantuessa metsän alimmissa kerroksissa. Valtaosassa poimintahakkuita metsikön koko pinta-alaa ei käsitellä samalla voimakkuudella vaan puuston peruskuntoa parantavaa poimintaa kohdennetaan esimerkiksi ulkoilureittien, teiden sekä rakennettujen alueiden reunavyöhykkeiden puustoon. Tasa-ikäisten metsien harvennushakkuita (ensiharvennus tai harvennus) on ehdotettu yhteensä noin 37 hehtaarille. Harvennushakkuilla parannetaan puuston elinvoimaisuutta ja pidennetään virkistymetsien ikää, kun kasvamaan jäävät puut saavat enemmän valoa ja kasvutilaa sekä pyritään kehittämään tasaikäisestä metsästä ajan oloon monikerroksista ja monilajista erikäisrakenteista metsää. Metsänhoitotöitä, joilla pyritään varmistamaan metsän luontaisen uudistuminen ja terveen nuoren puuston synty on kymmenvuotiskaudelle suunniteltu noin 300 hehtaarille suunnittelualueesta. Metsänhoitotöihin kuuluvat taimikon- ja pienpuustonhoidot sekä istutukset. Pienpuustonhoito ja poimintahakkuu ovat Itä-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelman yleisimpiä toimenpiteitä metsikkökuvioille. Hakkuu ja metsänhoitotoimet toteutetaan yleensä samaan aikaan, jolloin samalla kuviolla voi olla useampi toimenpide. Suunnitelmakauden ajaksi lepoon jääviä kuvioita on 696 kappaletta suunnitelman 1 254 kuvion kokonaismäärästä.

Toimenpiteissä on otettu huomioon alueittaiset erityispiirteet, luontoarvot, vuorovaikutuksessa saatu palaute sekä Espoon metsien ja niittyjen hoidon tavoitteet. Tavoitteena on kehittää monilajista ja monikerroksellista virkistymetsää, jonka peruskunto on hyvä ja kestää mahdollisia muutoksia vallitsevissa kasvuolosuhteissa tulevaisuudessa. Hoitamattomia tiheikköjä ja suojavyöhykkeitä sekä pysty- ja maalahopuuta jätetään toimenpiteistä maastoon monimuotoisuuden turvaamiseksi.

Kaupunkitekniikan keskuksen luonnonhoitoyksikkö kokoaa luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmissa esitetyistä hoitotoimenpiteistä vuotuisen metsätyöohjelman. Tätä suunnitelmaa on syytä päivittää toimenpiteitä tehtäessä ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua, vuonna 2031.

Päätöshistoria

Liitteet

- 1 Itä-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelma 2021–2031
- 2 Raportin liite 1, suunnittelualueen ja luonnonhoitokuvioiden rajaus

- 3 Raportin liite 2, kuvionumerointi ja kunnossapitoluokat kaupunginosittain
- 4 Raportin liite 3, kasvupaikat ja kehitysluokat kaupunginosittain
- 5 Raportin liite 4, Monimuotoisuus ja tärkeät elinympäristöt kaupunginosittain
- 6 Raportin liite 5, hakkuut ja kiireellisyysluokat kaupunginosittain
- 7 Raportin liite 6, hoitotyöt ja kiireellisyysluokat kaupunginosittain
- 8 Raportin liite 7, kuvioluettelo
- 9 Raportin liite 8, Avoimen kommentoinnin kooste
- 10 Raportin liite 9, Maisematyöluvan tarpeen arviointi
- 11 Raportin liite 10, Kyselyiden tulokset ja vastausaineisto

Oheismateriaali

Tiedoksi